

Soubor indikátorů podmínek rozvoje informační gramotnosti

Úvod

Struktura indikátorů a nástroje inspekční činnosti, které slouží k posuzování podmínek škol nutných k rozvoji informační gramotnosti žáků, vycházejí z **difuzního modelu integrace moderních technologií do výuky**. Tento model tvoří obsahový základ on-line aplikace Profil Škola21 a byl v roce 2010 ověřen a standardizován jako nástroj vlastního hodnocení škol v oblasti integrace moderních technologií do života školy v projektu Cesta ke kvalitě Národního ústavu odborného vzdělávání (NÚOV, dnes Národního ústavu pro vzdělávání, NÚV).

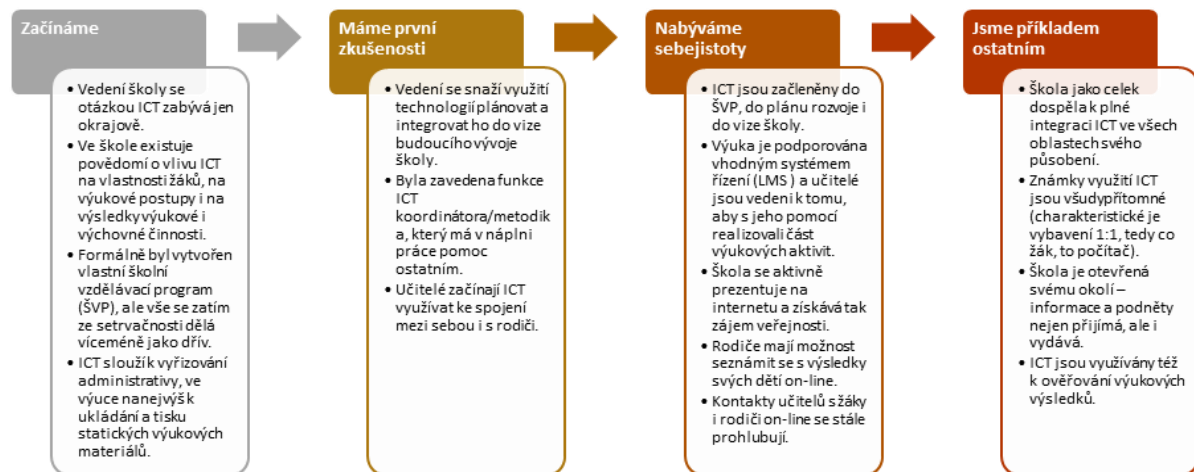
On-line aplikace Profil Škola21 poskytuje ředitelům škol, ICT metodikům/koordinátorům podporu při **řízení rozvoje školy v oblasti ICT**. Je k dispozici na Metodickém portálu RVP.CZ na adrese <http://skola21.rvp.cz/>, je provozován NÚV a mohou ho využít mateřské školy, základní školy, střední školy, vyšší odborné školy, speciální školy i základní umělecké školy. Každá škola si v tomto prostředí může vytvořit ICT profil, dlouhodobě sledovat vlastní posun v oblasti integrace ICT do výuky a do života školy a srovnávat se s dalšími školami na základě vzniklých statistik. Od roku 2013 si školy v této aplikaci také připravují plány rozvoje a následně i hodnocení úspěšnosti jeho realizace, které jsou součástí žádosti o podporu a závěrečné monitorovací zprávy v projektech ESF.

Integrace ICT do výuky a do života školy je proces osvojování inovace a jako takový probíhá v několika fázích. Vývoj školy od nejnižšího stadia, kdy škola problematiku technologií neřeší, k nejvyššímu stadiu, kdy škola technologie dokonale integruje, je popsán ve čtyřech fázích:

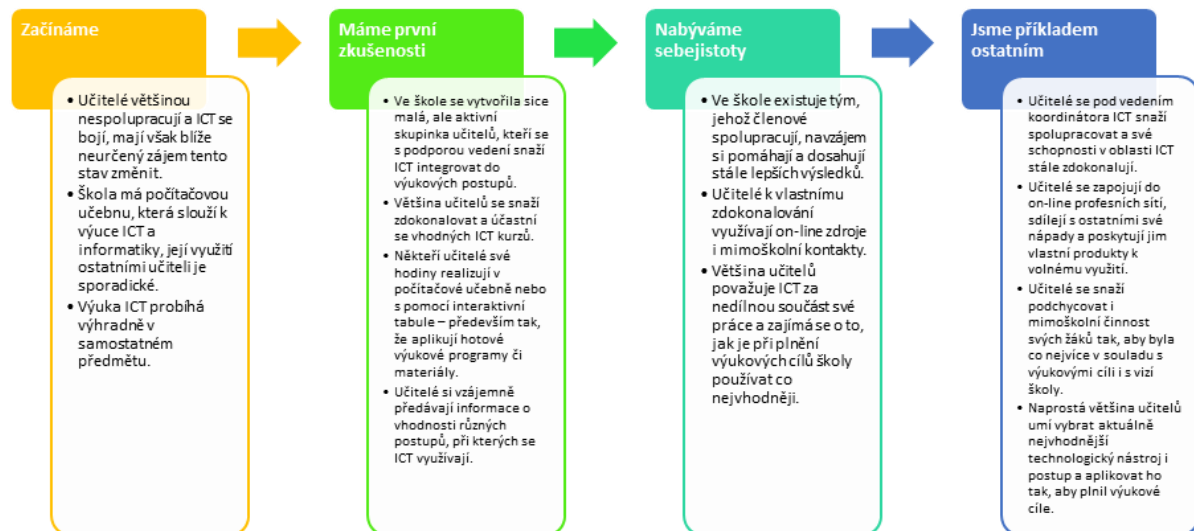
1. Začínáme
2. Máme první zkušenosti
3. Nabýváme sebejistoty
4. Jsme příkladem ostatním

Vývoj školy v procesu integrace ICT, jak ho lze pozorovat ve škole jako takové, u jednotlivých učitelů a u žáků ukazují následující tabulky.

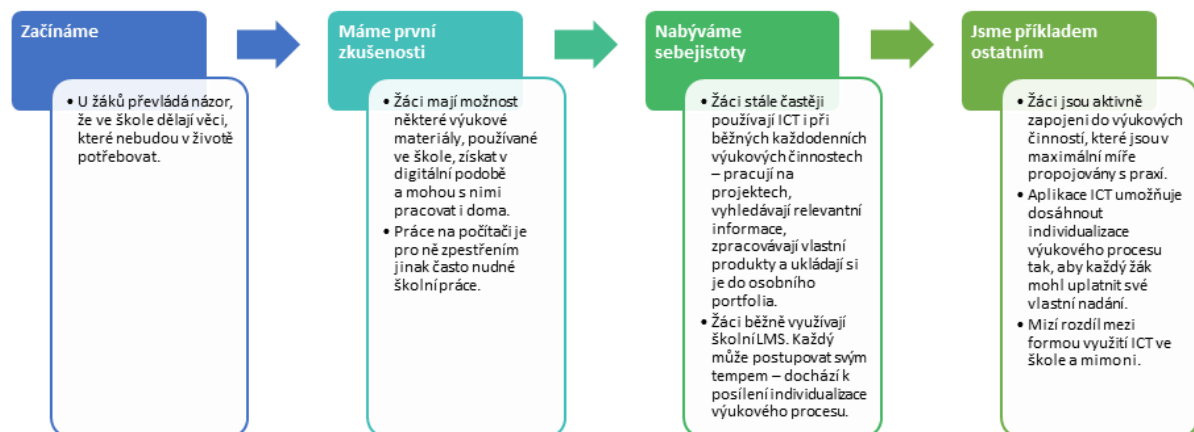
Škola

Učitelé

Žáci

Profil Škola21 pomáhá školám zmapovat úroveň začlenění ICT do chodu školy v pěti oblastech:

1. Řízení a plánování
2. ICT ve školním vzdělávacím programu
3. Profesní rozvoj
4. Integrace ICT do života školy
5. ICT infrastruktura

Jednotlivé oblasti jsou popsány v celkem 29 indikátorech. Struktura a popis indikátorů spolu s odkazy na on-line zveřejněné články pojednávající o konkrétní problematice umožňuje vedení škol a školním ICT metodikům/koordinátorům pochopit a obsáhnout problematiku v plné šíři.

Indikátory integrace moderních technologií do života školy

Řízení a plánování
<i>role ICT ve vizi školy</i>
1. ICT nejsou součástí vize (pokud existuje). Jsou vnímány jen na úrovni pořízení a správy vybavení (hardware + software).   2. Na vizi integrace ICT do výuky pracuje jen omezená skupina učitelů.   3. Integrace ICT je plně zahrnuta do koncepce rozvoje školy.   4. Vize je sdílána celou školou včetně žáků. Je aktivně ověřována každodenní praxí a šířena ven.
<i>ICT plán</i>
1. Plán se soustředí pouze na počty a rozmístění počítačů, dostupnost a rychlost připojení do sítě, potřebné programové vybavení apod.   2. Plán je vyvíjen specializovaným týmem. Jeden učitel (ICT koordinátor) nebo skupina učitelů přebírá iniciativu, přípravu i realizaci plánu ve škole.   3. Plán je komplexně integrován do celého ŠVP. Proces je aktivně podporován vedením školy a akceptován všemi zaměstnanci. ICT koordinátor podporuje využití technologií v celé škole.   4. Učitelé implementují plán do každodenních výukových činností. Zaměstnanci i žáci se aktivně zapojují do hledání nových inovativních postupů a metod práce.
<i>využití ICT ve výuce</i>
1. Pozornost je zaměřena především na osvojování základních ICT dovedností učitelů (např. ECDL) i žáků (výuka informatiky).   2. Pozornost je zaměřena na podporu využití ICT v různých výukových aktivitách školy.   3. Pozornost je zaměřena na komplexní integraci ICT do výukového procesu a na zkoumání nových a efektivnějších přístupů.   4. Pozornost je zaměřena na podporu a prosazení na žáka orientovaného přístupu umožňujícího nastavení osobních vzdělávacích plánů.
<i>akceptace přijaté strategie</i>
1. Škola nastavuje pravidla použití ICT – včetně mobilních telefonů, přístupu k internetu atd., např. prostřednictvím školního řádu.   2. Škola svou strategii rozvoje v oblasti ICT upravuje v souladu se zájmy zaměstnanců, žáků, rodičů i zřizovatele a po domluvě s nimi.   3. Škola průběžně vyvíjí a schvaluje své plány na využití ICT prostřednictvím opakujících se jednání a porad se zaměstnanci, žáky, rodiči a zřizovatelem. Všichni zúčastnění jsou obeznámeni s obsahem.   4. Škola přizpůsobuje plány rozvoje inovativnímu využití ICT a daří se jí je naplňovat. Dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k technologiím. Případy zneužití ICT jsou ojedinělé a celou komunitou aktivně odsuzované.
<i>specifické vzdělávací potřeby</i>
1. Využití ICT je obecně zaměřeno především na hledání vhodných výukových zdrojů a na podporu výuky všech žáků bez rozdílu.   2. Existují případy využití ICT jako pomocného nástroje pro výuku žáků se specifickými potřebami (nepřítomnost, špatné výsledky, dysfunkce apod.), ale nejsou koordinovány.   3. Škola podporuje zavádění různých metod implementace ICT s cílem usnadnit žákům odlišných vlastností a specifických potřeb dosažení výukových cílů.   4. Škola má implementován plně inkluzivní model využití ICT (případně i dalších specializovaných pomůcek) dovolující každému žákovi rozvoj podle osobního vzdělávacího plánu.

ICT ve školním vzdělávacím programu
<i>porozumění učitelů</i>
1. Učitelé mají jen nejasné povědomí o tom, jak může ICT zlepšit kvalitu výuky.   2. Jen někteří jednotliví učitelé rozumí výukovým možnostem technologií a umí integrovat ICT do ŠVP.   3. Většina učitelů chápe, jak integrovat ICT do ŠVP, a ví, jak lze s jejich pomocí zlepšit kvalitu výuky.   4. Všichni učitelé si určují vlastní metody integrace ICT a umějí je aplikovat v praxi.
<i>příprava ŠVP</i>
1. Plánování využití ICT se týká především aktivit zaměřených na osvojení ICT dovedností žáků.   2. Plánování zahrnuje přípravu učitelů a orientuje se převážně na využití ICT ke zdokonalování tradičních forem výuky skupin i jednotlivců.   3. Většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace ICT do připravovaných vzdělávacích aktivit.   4. Škola nejen integrovala ICT do výuky, ale věnuje čas též soustavnému hledání dalších možností zdokonalení stávajících postupů.
<i>zkušenosti většiny učitelů</i>
1. Učitelé využívají ICT převážně bez přímé souvislosti s výukou.   2. Učitelé využívají ICT jako nástroj školní administrativy, pro plánování výuky i na podporu výukových činností typicky formou využití hotových materiálů.   3. Učitelé využívají ICT tak, aby žáci měli možnost se vzdělávat formou konstruktivně pojatých předmětových i mezipředmětových aktivit.   4. Výukové metody využívající ICT jsou orientovány na žáka. Všude ve škole je možno spatřit důkazy autentických, na poznávání orientovaných aktivit a spolupráce.
<i>zkušenosti většiny žáků</i>
1. Žáci pracují s ICT při vyučování pouze příležitostně.   2. Žáci často používají ICT při vyučování samostatně a jsou vedeni k respektování etických pravidel.   3. Žáci využívají ICT při vyučování soustavně a jsou (kromě etických pravidel) vedeni ke vzájemné spolupráci.   4. Soustavné využívání ICT žáky vede k tvorbě vlastních digitálních obsahů a e-portfolioů. Výuková spolupráce jde nad rámec vlastní školy. Etická pravidla jsou většinou akceptována.
<i>specifické vzdělávací potřeby</i>
1. Učitelé si uvědomují, že ICT může pomáhat žákům se specifickými (zvláštními) potřebami.   2. Učitelé využívají ICT cíleně k podpoře výuky žáků, kteří mají krátkodobě nebo dlouhodobě problémy.   3. Učitelé využívají diagnostických ICT nástrojů ke sledování výukových výsledků žáků tak, aby snadněji odhalili vznikající problém a mohli ho vhodným způsobem řešit.   4. ICT jsou plně integrovány do výuky na všech úrovních a umožňují komplexně realizovat individualizovaný plán rozvoje každého žáka školy.

Profesní rozvoj
<i>uvědomění a zapojení (učitelů)</i>
1. Jen někteří učitelé mají zájem vzdělávat se v oblasti ICT.   2. Většina učitelů má zájem o profesní růst v oblasti ICT a zúčastňuje se především vzdělávacích akcí organizovaných v rámci školy.   3. Většina učitelů se účastní nejen celoškolských a hromadných vzdělávacích akcí, ale vzdělává se v oblasti ICT též individuálně.   4. Učitelé mají potřebu soustavného profesního rozvoje, kterou uspokojují prostřednictvím aktivního zapojení do pracovních skupin (typicky on-line – např. na portálu RVP), vytvářejí si osobní kontakty a seznamují se s aktuálními výzkumy.
<i>plánování</i>
1. Zainteresovaní jedinci si určují potřeby pro svůj rozvoj v oblasti ICT sami. Rozvoj v oblasti ICT není vedením školy ovlivňován.   2. Potřeby profesního rozvoje v oblasti ICT určuje všem zaměstnancům vedení školy (nebo ICT koordinátor).   3. Školní ICT tým ve spolupráci s ICT koordinátorem připravuje program profesního rozvoje v souladu s potřebami ŠVP a podle potřeb zaměstnanců.   4. Učitelé průběžně provádějí autoevaluaci a její výsledky promítají do společně připravovaného plánu profesního rozvoje. Navzájem si pomáhají.
<i>zaměření</i>
1. Profesní rozvoj je zaměřen na osvojení základních ICT dovedností.   2. Někteří učitelé se účastní školení zaměřeného na využití ICT ve vzdělávání.   3. Většina učitelů se účastní školení zaměřeného na využití ICT ve vzdělávání.   4. Škola po dohodě se zaměstnanci připravuje program profesního rozvoje na základě plánu rozvoje celé školy a v souladu s jejími specifickými potřebami.
<i>sebedůvěra</i>
1. Učitelé mají základní znalosti, ale nemají dostatek sebedůvěry k tomu, aby uplatňovali ICT ve výuce.   2. Mezi učiteli je vzrůstající tendence využívat ICT ve výuce a zdokonalovat se.   3. Většina učitelů ví, jak využívat ICT ve výuce, snaží se stále se zdokonalovat a pomáhat kolegům.   4. Učitelé jsou sebejistí při využívání ICT. Svoje zkušenosti a inovativní postupy ochotně sdílejí s kolegy ve vlastní škole i mimo ni.
<i>neformální způsoby profesního rozvoje</i>
1. Ke sdílení nápadů a příkladů dobré praxe mezi učiteli dochází jen zřídka.   2. Ke sdílení nápadů a příkladů dobré praxe dochází jen mezi některými učiteli.   3. Ke sdílení nápadů a příkladů dobré praxe mezi všemi učiteli dochází často, a to jak osobně, tak on-line.   4. Sdílení nápadů a příkladů dobré praxe mezi učiteli je plně integrováno do chodu instituce a přesahuje její rámec.

Integrace ICT do života školy
<i>dostupnost ICT</i>
1. Učitelé i žáci mají limitovaný přístup k ICT.   2. Učitelé i žáci pracují s ICT pravidelně.   3. ICT jsou ve škole stále a všude pohotově k dispozici jak učitelům, tak žákům (typicky s podporou bezdrátové sítě).   4. Učitelé, žáci i širší školní komunita využívají ICT pro vzájemné spojení i pro přístup do školy odkudkoliv a kdykoliv.
<i>využití ICT</i>
1. Ve škole existují pouze nepatrné viditelné známky využívání ICT mimo výuku informatiky.   2. Viditelné známky využívání ICT mimo výuku informatiky existují (např. práce na projektech).   3. Aktivity využívající ICT jsou patrné ve všech výukových činnostech školy.   4. Škola prezentuje a sdílí příklady dobré praxe i mimo rámec vlastní školní komunity.
<i>metodická podpora učitelům</i>
1. Vedení školy výukové využití ICT nesleduje. ICT koordinátor, pokud existuje, je chápán hlavně jako správce sítě a údržbář.   2. Koordinátor ICT učí ostatní učitele ovládat počítače a pomáhá jim se školní administrativou.   3. Školní koordinátor ICT má přiměřenou kvalifikaci a zabývá se především pomocí ostatním učitelům implementovat nejvhodnější metody využití technologií.   4. Ve škole je naplňována vize využití technologií. Koordinátor ICT je jejím duchovním vůdcem, ale není jediným propagátorem a pomocníkem schopným pomoci ostatním. Úspěšné postupy jsou předávány jiným školám.
<i>prezentace školy na internetu</i>
1. Škola o sobě publikuje na internetu pouze základní informace, které se aktualizují jen výjimečně.   2. Webová prezentace školy je vytvářena podle jasných pravidel. Obsahuje stále aktualizované platné informace a zajímavosti.   3. Školní web je vytvářen využitím vhodného redakčního systému a obsahuje nejen aktuální informace, ale též materiály vytvořené jak učiteli, tak žáky.   4. Škola využívá redakční systém k vytvoření komunikativního prostředí, kde celá školní komunita publikuje pravidlům neodporující výuku podporující materiály prokazující dosažení výukových cílů.
<i>eLearning</i>
1. Škola dává žákům některé materiály k dispozici online.   2. Všichni učitelé jsou vedeni k tomu, aby digitální výukové materiály poskytovali žákům prostřednictvím internetu.   3. Škola používá specializovaný systém řízení výuky (LMS) dovolující kombinovat prezenční a distanční formy výuky.   4. Je používán specializovaný systém řízení školy integrující výukové materiály, záznamy výukových výsledků žáků (známky, e-portfolio), rozvrh apod. Rozlišuje různé pravomoci uživatelů (včetně rodičů).

<i>spojení školy s vnějším světem</i>
1. Ve škole převažuje pro komunikaci se světem využití e-mailu.   2. Pro komunikaci mezi školou, rodiči, zřizovatelem apod. jsou využívány různé nástroje internetu (e-mail, Skype, webový kontaktní formulář, textové zprávy).   3. Kromě běžné komunikace nabízí škola širší školní komunitě pravidelně novinky formou zpráv pro registrované zájemce – e-mail, blog s RSS, Facebook apod. Do komunikace s vnějším světem se zapojují i učitelé – např. formou osobních blogů.   4. Celá školní komunita úspěšně používá k výukovým účelům nejnovější nástroje internetové komunikace (např. Twitter, vlastní sociální síť Ning apod.). Cílem je do výukových aktivit zapojit širší okolí včetně rodičů, expertů, pamětníků apod.
<i>projekty</i>
1. Někteří učitelé ojediněle využívají ICT při práci na výukových projektech.   2. Škola pravidelně realizuje jednotlivé či celoškolské projekty využívající ICT.   3. Škola má zkušenosti s integrací ICT do mezipředmětových aktivit a větších rozsáhlejších projektů (např. eTwinning nebo Comenius). Tyto aktivity jsou součástí ŠVP.   4. Učitelé společně s žáky pravidelně navrhují a úspěšně realizují výukové projekty využívající nejvhodnější aktuální ICT nástroje – nejlépe se zahraniční účastí. Výsledky této činnosti publikují.
<i>pohled žáka</i>
1. ICT jako odměna (hry).   2. ICT jako výukový nástroj (práce s výukovými programy).   3. ICT jako pracovní nástroj nutný k realizaci výukové činnosti na půdě školy (informační zdroje, zpracování dat, tvorba dokumentů).   4. ICT plně integrovány téměř do všech činností tak, že jejich přítomnost je chápána jako samozřejmost.
ICT infrastruktura
<i>plán pořízení ICT</i>
1. Existuje pouze základní stupeň plánování nákupu ICT.   2. Plán nákupu ICT sleduje více souvislostí. Kromě ceny též standardizaci vybavení, záruční podmínky, ekologickou likvidaci apod.   3. Plán nákupu ICT zohledňuje všechny důležité souvislosti a je koordinován s výukovými cíli jednotlivých předmětů.   4. Existuje komplexní přístup k pořízení ICT, jenž je synchronizován se ŠVP. Sleduje všechny důležité souvislosti včetně dlouhodobých cílů a finančních možností školy.
<i>LAN a internet</i>
1. Jen některé části školy jsou připojeny do lokální sítě, internet je přístupný jejím prostřednictvím.   2. Většina prostor školy a počítačů je připojena ke školní síti, jež dovoluje přístup k soukromým i společným souborům, a řeší též připojení k internetu.   3. Všechny prostory školy a všechny počítače jsou připojeny do lokální sítě a jejím prostřednictvím k internetu. Zároveň je řešen přístup k výukovým materiálům a síťovým zdrojům uvnitř i vně školy.   4. Všechna data vztahující se k výuce (např. e-portfolio) jsou k dispozici z libovolného počítače kdekoli na internetu v případě, že má uživatel oprávnění s nimi nakládat. Uživatele nezajímá, kde jsou data fyzicky uložena.

<i>technická podpora</i>
1. Technická podpora je prováděna nahodile v převážné míře formou objednávky. Pracovník školy zajišťuje pouze technický dohled.   2. Technická podpora je zajištěna po celý rok formou pracovní- nebo obchodněprávního vztahu. Přitom se technický dohled soustředí na udržení stávajícího stavu.   3. Technická podpora je celoročně zabezpečena, zajišťuje stabilní provoz a zabývá se též dalším technickým rozvojem.   4. Technická podpora je řešena systémově, zajišťuje stabilní provoz infrastruktury a je zaměřena na její koncepční rozvoj v souladu se ŠVP.
<i>digitální učební materiály</i>
1. Učitelé mají k dispozici pouze limitované digitální zdroje. Výukové materiály jsou stahovány z internetu a bez úprav využívány.   2. Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají.   3. Učitelé průběžně vyhledávají nové materiály a obsah výuky se pomocí nich dynamicky mění.   4. Učitelé digitální učební materiály nejen vyhledávají a používají, ale též k vlastní potřebě upravují a vytvářejí nové, které následně sdílejí s ostatními (např. na DUM).
<i>ICT vybavení</i>
1. Škola pro výukové účely používá hlavně specializovanou počítačovou učebnu.   2. Kromě specializované učebny jsou počítači, data-projektory či interaktivními tabulemi a internetem vybaveny i některé další třídy.   3. Minimálně jedním připojeným počítačem s data-projektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Škola alespoň omezeným způsobem umožňuje připojení žákovských mobilních zařízení do internetové sítě.   4. Pronikání ICT do života školy směřuje k všudypřítomnému využívání prezentačních i mobilních zařízení učiteli i žáky.
<i>softwarové licence</i>
1. Není jisté, zda je všechn školou využívaný software legální.   2. Škola se problematikou legálnosti svého software zabývá a plánuje nákup licencí spolu s nákupem hardware.   3. Na všech školních počítačích je k dispozici potřebný software, a tento je legální. Existuje systém evidence softwaru pro případný softwarový audit.   4. Škola má propracovanou politiku nákupu potřebných licencí pro použití učiteli i žáky, a to nejen v prostorách školy.